

A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indult BÉTSBÖL Szeredán 31. Decemberben 1788.

Bóláog Isten !!

Mia az utolsó napja azon — 1788-dik éftendő-
nek, melynek homlokáról hamison olvassák
ya az ezelőtt múlt éftendőkben ama maga magát
meg-tzáfolt jövendőléft az egész roppant Világnak
velzedelméről — *Si non hoc Annæ &c.* — Ha ezen
éftendőben a' nagy Világ' roppant épülete öfve-nem
romlik-is, mindazon által minden Országok és Birodal-
mok hegygyel tövel öfve-hányatnak, és minden jelöl
fivás rivás és keferáség jog hatalmá — mert noha a'
Svéd, Den, Orosz, Török és az Aultriai Birodal-

mokban éltek közzül mintegy 300-ezer élő-testek fegyver által meg-fosztottoknak mondotnak-is lenni lelkektől; de még-is az Egek a' jövendőlés-szerint való közönséges veszedelemtől meg-örzöttének bennünket — mit hozzan reánk a' honapi nap: az az: az 1789-dik esztendőnek első 's több napja? azt az idő mútja-meg — elég az — hogy —

A' nap-fény után homály — a' homály után nap-fény szokott, a' közönséges mondás-szerint, következni. — Midőn a' Bétsiek a' F. Tsázar, az ő II-dik JOSEF-jekot a' fok veszedelmek' és szerentsétlenségek' torkából egélségelen és szerentsélen vizsgálják szemlélik vala, örömben nem tudják vala mit tselekedjenek — mely nehezen esék most ezeknek, midőn ezen Felséget nyavallyák terhe alatt lenni halják, ki-ki képzelheti magában. — Ezen nyavallyája miatt ő Felségének a' múlt Vasárnap *Cerclé* sem vala. — *Szent István* napján, a' régi bé-vett szokás-szerint, a' *Szent István* Templomában meg-nem elenheték, és honap-is u. m. az Ujj-esztendő első napján semmi *Udvari Gála* nem fog tartatni.

Hazánkbeli Történetek.

Szomorú izenet! Az én érzékenységeimet ritka Levél szokta olly el-gyengült környülállások között találni, hogy azokat annak el-olvasása egélszen fel-háborithafsa. Imé ma veszek *Aradról* egy Levélet, melynek olvasásával minden érzékenységeim meg-mozdulának; és tudom, hogy többen léznek, kik ezen hirnek hallására könyveznek: „

A' *Szent István* Kis-keresztes Rendjének Vitéze, a' R. Apostoli Fejedelemnek Titoknokja, N. *Arad* Vár-

Vármegyének 27 esztendőktől fogva nagy érdemű *Vice Ispánnya* Tek. és Méltóságos *Soborsfyni* (*) *Forrái András* Ur, minekutánna igazán szeretett Hazáját's Fejedelmét 45 esztendőnek el-folyások alatt a' képzelhető irigységig oly példáson viselte volna, hogy az utolsó Ország-gyűlésben mind Fejedelmének, mind szivből szeretett Hazájának közönséges szeretetét meg-nyeri méltó volna, most Decembernek 10-dikén, példás életének pedig 70-nedik esztendejében e' siralomnak völgyéből a' bódog örökké-valóságba költözék. — Sirjatok szegények, özvegyek és árvák! Oda egy valóságos jól-tévő édes Atyátok! *Másák* keféregjetek! el-dőlt a' Hélikon hegyének egy olly *Czedrus* fája, mellynek árnyékában nyugodalmat nyertetek! — Ezen nagy érdemű Hazafi vala az, ki ezelőtt egynéhány esztendővel (a' mint a' mi Pofonyi Ujságainkból tudva vagyon) az Oláh Haramiáktól fényes nappal a' maga házából el-raboltatván, azok-is olly szeretettel és tisztelettel viseltettek' hozzá, hogy még tsak illetlen szóval sem illették, sőt edgyik *Tolvaj* meg-akarván ütni, a' *Tolvajok*' Kapitánnya leg-ottan 25-től vágata azon *Tolvajra* — és egynéhány napok múlva tiszteségesen haza-is botsáttatott. Nem állhatjuk azzal-is nem ditsekedni, hogy a' maga Nemzetét és nyelvét annyira szerette, hogy olly Magyar Könyv ki-nem nyomtattatott, melynek meg-szerzésében első ne lett volna. A' mi Ujság Leveleinknek halála óráig való Olvasója volt — engemet különösen szeretett: sokszor Levelében fiának szollittani méltóztatott.

Nyugodj édes Atyám! most vagy azon *Rendbe*'!

A' melyben *Szent Istvánt* látod szemtől szembe!

Kiss Keresztes Rended' fel-nagygyal tserélted
Titoknak ságodot valóban elérted.
 Mert hiszszük, hogy *Jésus* véres Keresztfája
 Lett Lelkednek menybe vivő lajtorjája;
 Én tégedet soha nem szemlélhettelek
 Még-is szerettettem tölled, szerettelek
 Azért tiszta szivem bóltjába rejtelek,
 'S életemnek végső pertzén felejtelek.

A' F. K. Helytartó Tanács-széken eddig volt Tanácsos Mélt. *Lovász Sigmund* Urat a' F. Udv. Magyar Kantzelláriánál Tanácsosá és *Réferensé* — N. Bátsvármegyének Rend-szerint való Vice Ispánnját Mélt. *Lutinovits János* Urat, nem külömben — N. Győr Vármegyének rend-szerint való Vice-Ispánnját M. Nyitra Zerdahellyi *Zerdahelyi Pál* Urat, és — a' F. K. H. Tanácson volt *Titoknakot Szék helyi Máj-láth József* Urat a' F. K. Helytartó Tanács-széken Tanácsosoknak tenni méltóztaték ö Felsége.

Pest. Dec. 23-dikán. A' tegnap ide érkezett 500 F. Ts. Tábóri Bérések és Kotsifok szabadsággal hazabotsáttatának a' Tavaszig — Nagy nehezen váltak-el tölünk ma dél-előtt a' Török Rabok, kik in-rét *Györbe* vitettek — vagy 23-nak a' *Mahumed* Paraditsomába vágyakazó tesieket fogyos Magyar öld takará-bé itten. Ezeknek itt mülatafóknak ide-
 je

) Ha az Atyafiak közzül valaki azt a' sziveséget tselekefzi a' mi Magyar Musákkal, hogy ezen nagy Hazafuak elete bövebb historiaját kezünkhez küldeni méltóztatik, a' *Musák* kézik ezen nagy Jólétevojóknak hólta után-is tiszte-letere lenni, és azt Versbe Izedvén, az E. Korónsággal közlön.

je nem lehetett únalmos; mivel a' Budai és Pesti lakasoktól jó-reggeltől fogva estvig látogottattanak. A' ki ezeket az ő köntöfsökre nézve látogotta, az a' maga fáradságának jutalmát örökösön el-vesztette; mert ezek a' hajdoni Tzigánnyal minnyájon azon panaszolkodhattak, hogy az idő nem a' köntöfsekhez való; olly rongyosok valának. Ezek *Laudonról* mindenkor mellyekre tett kézzel igen nagy betsülettel szállának. Ezek között a' leg-nagyobb fő Kapitány *Czerikh* vala, és a' köz-emberek többnyire mind ennek jobbágyi valának. Olly nagyon elöregedtek-is találkoztanak közöttük, kiknek már hószinű szakállokból háború-nélkül-is Pápa-szemmel néz-ki a' halál, és a' kik mi nállunk már rég (*Invalídusok*) haszon-vehetetlenek vólnának: Dec. 20-dikán szerentséjek vala az elsőbb Tisztek közzül 24-nek, a' mostani Ország-Birája Gróf *Zitsi* Ur ő Excellentiájánál hivatal-szerint meg-jelenni, hól Kávével, nádmézzel készült kenyérral, és más frissítő italokkal kénáltatának. Midőn ezek közzül egytől a' kérdeztetnék: ki vólna a' leg-szebb — kit kedvellene leg-inkább a' jelen-lévő Dámák közzül? már szinte ki-mondja vala masolygó feleletét, midőn egy mellette lévő öregebb Tiszt meg-rántván köntösét — azt felelé: *mind arany!* Ezen estve némelleyeket küüllök a' Pesti Játéknéző helyre vivének, mellyen véghetetlen nagy örömekeket találák. A' Kapitány 23 esztendősi fiának ugy meg-tették egy a' jágyzó leányok közzül, hogy a' maga indulatainak ki-nyilatkoztatását el-nem titkolhatta. — 21-dikben a' leg-elsőbbek közzül 4-en Kormányazó fő Vezér B. *Barkó*

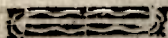
Urnál ebédlének. Kapitány *Czerikh*, ki 2 fiaival va-
 gyon ezen fogságban, mindenektől egy pallérazott
 tanúlt embernek lenni mondatik. Ő a' *Novi* kerü-
 letében földes Ur, és *Novi Várának Comendánja* va-
 la; mivel *Novinak* magának a' *Szabitán* a' földes Ura,
 nem mint *Dubitzának* 's más *Török* erősségeknél.
 Ez egy ollyon különös Törvényes szabadságú régi
 Nemes familiából származott; kit és a' kinék má-
 radékait a' *Boszniai Basa* sem verheti-meg; noha más
 Nemes *Törököket* a' *Basa* személynél mindenkor
 meg-verhet; de más által meg-nem veretethet. —
 A' *Duvnai Basa*, ki ezen fogságban vala, *Szegeden*
 holt-meg. E' történetből esett vala ezen fogságba.
 Egy nappal az-előtt, hogy *Novi* meg-vevették, 6-tad
 magával ide ment vala, olly szabaddal, hogy
 másnap a' maga *Serge* eleibe mennyen, a' mely
 már útban vala, *Novi Várának* legittségére; de el-
 kéfett; mert más-nap a' *Vár* körül-vevettvén viz-
 za nem mehete, hanem a' több *Novi* béliekkel né-
 ti-is fogságba kellett esni.

Szebenből Dec. 10-dikén így tudósítatunk: „Itt
 em kevés érzékenységet okozott megint a' napok-
 an a' *Törököknek Rimniki* gyülekezete. Tegnap
 lött éjtzaka fákjárnál ment *Kiniembe* egy Batalion
 valogság; félő, hogy a' *Téli-szállásra* szállottak-is
 jra ki-ne mozdúljanak; mert ma hadi-költözkező
 kerekkel teli valának a' *Szebeni úttzak.*“ —

Ama nevezetes ifjú Vitéz *Obeszlájdinánt Vukká-
 us*, ki a' maga *Bároi Diplomáját* minden pénz és
 kott fizetés nélkül már el-nyertnek lenni monda-

ük, már Bétsből a' múlt héten ki-indúlt, hogy a' maga Szabad-fergével mennél hamarább készen lehessen; mellyel ismét Monténegróba szándékozik tavaszfal. Itten a' fényes tsizmások közzül sokon jelentették vala magokat nálla; kik Tiszteknek és Kadétoknak mennek vala örömöst Sergéhez. *Vukkásovits* mindeniktől azt tudakozta leg-előbb-is: kész-é az Ur kétízer 24 óra alatt gyalog egész hadi-készülettel ugy utazni, hogy az-alatt egy falatot se egyék 's mikor meg-áll 3 óráig tüzeljen? Nálunk körmönfont Legények kelletnek! Ezen Szabad-fergnek már fegyvere, köntöfse mindene készen vagyon — és némely Levelekben azt írják a' jövendőbéli háborúról, hogy

Ő Felsége a' Tsászárt az Europai Hatalmoknak meg-határozva jelentette, hogy a' Török háború által maga részéről nem egyebet kíván meg-nyerni, mint Bosznianak *Unna* vagy *Verbás* vizéig terjedő részét, a' melly Horváth-orzághoz tartozandó volt; — hogy Sabáts és Belgrád földig le-rontassék, a' mint a' Belgrádi békefésében 1739-ben meg-határozott, hogy a' Dunán való kereskedés ezen Vároktól ne akadályoztassék; Oláh-orzágnak *Ólt-vizéig* való része, a' mellyet a' Tsászári Udvar a' Pafsarovitzi békeféségtől 1718-tól fogva 1739-dikbéli békeféséig birt, és Móldovából a' *Khotzim* Vára a' *Rájával* edgyütt a' mellyben 126 faluk vagynak a' R. Tsászáré legyen. Azon bizonyításra, hogy többet nem kívánna a' fényes Portától, az Egyrészre sem-hajló Fejedelmek magoktól azt a' bizonytságot adták, hogy a' Tsászárt nem fogják akadályoztatni az ő el-kez-

dett dolgában. Abból lehet meg-magyarázni, miért nem ment a' Tsászar a' Száván által, és Belgrádnál, mellyet puztává akar tenni; mert 10, 12-ezer embernek életét kotzkára vetni nem akarja.

Lovas fő Vezér Gróf Vurmzer Urnak maga tulajdon Levele, mellyet a' maga Sergénél lévő Oberst Ididinántnak G. Nájdorf-nak küldett vala, midőn Okt. 17-dikén és 18-dikán a' maga Osztályának egy Squadromával a' Bánátban 1500 Spáhist szerentséfen visszavert vala.

Nagy születésű Gróf s. t. ! „Oktobernek 20-dik napját, mellyen én az Urnak 17-dikben megbizonyított vitéz tselekedetéről tudósítást vettem, életem' leg-szerentséfebb napjai közzé számlálom. De ki-tudna illy nagy tselekedetet szive kívánsága-szerint meg-köszönni! Tsak ugyan a' tökéletes nagy szivű Férfiak között többet ér egy kéz szorittás, mint ezer szó-szaparitás; azért — imhól kedves *Nájdorfom* az én kezem! Én kegyelmednek határ-nélkül való köteleltsé vagyok — és a' Monárkhának is ezen érdemét a' jutalom véget bé-fogom jelenteni. Az én derék Kapitányaimmal: *Stáingruber, Halász, Rájnis* és *Berszevitzi*vel — minden All-Tisztekkal és közemberekkel, az én köszönetemet, barátságomat, szeretetemet, Attyai indulatomat közölni el-ne múlassa. Bóldog Isten! életemben most kellek nekem az én tehetetlenségemnek kedvetlenségét leg-előbbször érzem! *Berszevitzinék* jelentse, hogy én őtet fő Hadnagynak tettem. Már most érdemlette ő megvalójában ezt a' rangot: e' légyen ő néki vizsgáztatás és tsendesítés. Még minden reménység nem tünt

el előllem kedves Barárim és fiaim , hogy a' zöldségekben viszont meg-látogotlok benneteket ; és e' léfzen az én örömemnek innep-napja! A' ti érdemeiteknek és vitézségteknek termő mezejét , most az ideje, arafsátok. A' kiknek olly értz szivek és vas fejek vagyon, mint tinéktek, azok körrül nem sán-tit a' szerentse. Én hiszem, hogy most egy ollyon jövendőlo vagyok, kinek szovai bé-telnek. s. t. *Furmzer*.

Ki vólna a' nagy Férfiak érdemeit betsülni tudók közzül az az érzéketlen teremtés, ki velünk edgyütt szivből ne-ohajtaná, hogy ezen nagy Vezér minél hamarább a' maga örömének azon innepét ülhetné, melyre Levelében tzéloz? — A' hallásban való fogyotkozást vetik okúl, hogy ezen nagy érdemü Vezér a' maga vitéz Húszárjai fegyveres hadi-forjának jobb szárnyán nem álhat.

A' mint a' környülállások — a' készületek és a' közönséges hírek vagynak — ha a' Télen a' Békeség Istene az Europaiakkal a' vérengező fegyvert tsudálatoson le-nem rakatja — a' jövő Tavaszig minden Auszriai Tartományokban közönséges katona-szedés léfzen — még az ujjanon foglalt helylek : *Khotzim* 's ennek kerülete-is segittségül léfznek itten — hol már-is a' Húszár alá való lovakot keményen vásárollyák. Tsak ugyan 4 Húszár Seregnek fel-állittatásáról a' hírek és az arra ujjal mútató környülállások meg-szünni nem akarnak.

Mitsoda kárt vallottanak légyen a' Lengyelek a' R. Tsászári Hadi-nép által? hogy már panaszra-is ment a' dolog, azt rövid idő múlva meg-tudni fogjuk. Való az , hogy *Khotzim* Várának vivásánál

Köburg Hertzeg egy Lengyel földes Urnak malmát *Kaminiek* tájékán elrontatta azért, hogy egynéhány izben adott intésekre a' birtokos meg-nem szünt vala gabonát örteni, a' mellyet a' *Khotzimi Várt* szálló Törökök örteni oda küldöttek. De bezzeg nagyobb a' R. Tsászárnak panaszja, ha igaz az a' mit az Ujságok hírlélpek. Az öszve-szövelkezett Lengyelek, ezen hírek-szerint, Bukovinába bé-ütöttek, úgy hogy némely kerületbéli Tifzteknek is hátrálni kellett. A' mi fegyveres Népünk hamar utat mutatott nékiük, és az egész tartományból ki-üzte őket.

Külső-orzági Környüállások.

Mihelyt a' fő fejet tserél — változik az értelem — a' gondolkozás módja! Az Anglus Király még ugyan-él, 's meg-gyógyulása-felől sem tünt-el minden reménység — de még-is már részekre hajlott értelmek és akaratok uralkodnak az Ország Nagygyai között. Némelleyek Hertzeg *Vallist* idő szerint való Uralkadónak akarják nevezni — mások melléje edgyütt Uralkadókat akarnak tenni, kikkel edgyező értelemmel folytassa az Uralkodást mind addig, mig a' Királynak állapotja vagy jobbra vagy balra el-vállik. — A' Dánufok a' Svéd határból egészfen ki-költöztenek — és a' *Gothenburgban* öszve-gyült Svédek-is öszolnak; de a' Svéd Király még-is *Gothenburgban* múlatozik. — A' Lengyel Király igen roszszúl mondatik lenni, és Varfóban, hol a' Lengyel' tántz még-sem szünt-meg, az a' hire, hogy egész Udvarával edgyütt innen el-fogna költözni. Itt a' szüntelen való Tanáts már el-töröltetett, és a' helyett szüntelen tartó Ország-gyűlésé állittatott-fel; és el-vegeztetett, hogy ha a' Király a' gyűlésben meg-nem jelenhetnék is, minthogy beteges, azért a' gyűlés meg-akadályoztathatatlanul folytassék, és hogy — Eétsbe, Párisba, Berlinbe, Londonba és Konstantinápolyba az Uralkadó Udvarak mellé Követek küldessenek, az utolsó gyűlésben meg-határozatott. — Már a' közönséges Levelekben-is azt mérik irni, hogy ha a' Telen a' Bé-

kefesség tökéletesen helyre nem-áll. — A' Pruszfszus a' maga Német frigyefseivel, Anglia, Hóllandia, fél Lengyel-ország, a' Porta — más felöl Sárdinia, Austria, Orosz-ország, Frantzia-ország, Nápoly 's talám még Dánia-is a' tsata piatzra fognak ki-kerülni — és egy közönséges halhatatlan Europai tsata fogna támodni. — Ha pedig a' Télen Békesség léfzen, így a' Lengyel Király le-telzi a' Koronát, a' Politikusok' itélete-szeriat, és a' Lengyel Királyi székbe egy Német Fejedelem fog ülni. Romai Király vállasztatik, Dántzig a' Pruszfszus-é, Finlánd pedig ujjolag a' Svédéké fog lenni. De mi azon értelemben vagyunk, ez az 1788-dik esztendőben az utolsó *Projéta*, kinek ki-ki tsak annyit hiszen, a' mennyit akar.

A' Hadi Tanács jelentése. (**) A' Báró *Laudon* helyett a' Horváth-orzági Tábornál lévő fő Vezér *Devins* Ur 17-dikben tett Tudósítása-szerint az jelentetik, hogy a' *Katzaratz*i őrizetünkre rá-ütvén a' Törökök, egy 26 Jägerrel és 40 más gyalogokkal nem melészte lévő Hadnagy ezeknek segítségére menvén, a' Törökök, kik mintegy 600-an valának egy 3 óráig tartó tsatát tsináának a' miéinkel, hól mint egy 16 embereink el-esének; sokon sebet hozának viszsa. Midőn a' Hadnagy viszsa-húzná magát, már más segítség-is érkezik vala, mellyet a' Törökök meg-látván, viszsa-térének és 31 halotjaikat ott hagyák. (**). Itt hát láthatni, hogy nyugszik a' fegyver?

Spanyol-ország. A' Spanyolok Királya, *Har-madik Károly* mostanában a' leg-idősebb Király Európában. Az ő 72 esztendőre terjedő vénsége, az ő hanyatló egészsége hamar változást okozhat ebbe az Országban. A' nép olly igen szereti az ő Királya-t, hogy annak vizsgálására némelykor kényszeritetik kótsin járni a' Városon keresztül, hogy az ő Népének mútogathassa magát, mivel többé nem járhat vadászni, mint ennek előtte. — Mióltától fogva az *Infántot Viktoriát* fiával edgyütt el-ragatta a' himlőbő öltözött halál, azóltától fogva az egész Királyi Palotában

ban a' himlő el - vagyon széllyedve; még az In-
fántra vagy a' Koronának örökösére *Don Gáborra*-
is szállottak. Az *Afzuri Hertzegnek* fiai és leányi
a' Palotából ki-költöztettek.

Moldova. A' *Románzov* Seregétől Nov. 21. di-
kén 4 Regimentek el-indultak, a' kik az *Elmpt* Se-
regének edgyik részével edgyesültek, és *Kamentzky*
Generális Vezérsége alatt a' *Prúth* vize folytában *Hús*
felé mentek, a' hol sok Törökök vagynak. Ha e-
zek a' bóldogtalanok *Ismail*-felé akarnának szalad-
ni; hihetőképben *Soltikov* Seregére akadnak, és két
felől tűzbe ejtettek. — Foksán tájékáról az ellen-
ség nagyobbára el-ment, és tsak Foksánban vagyon
még kevés szálló Nép. *Odobesten*, a' hol a' leg-jobb
Moldovai bor terem, a' lakók tsak mostanában
szüretelnek.

Hágából. Nov. 23-dikán. Minden Ujságok közt,
mellyek itten hallatnak, leg-emlékezetesebb egy va-
lójában különös Levél, mellyet a' Marokkai Tsá-
szár az Europai Consulóknak irt, a' kik *Tangerben*
múlatnak. Igy szól: — *Ditsértefsék az Isten!* —
Tangerben lakó Consulókhoz. — Idvelség légyen an-
nak, a' ki azon az igaz úton jár, a' mellyen mi
járunk. Tudósítjuk kegyelmeteket, hogy híret hal-
lottuk annak a' mi a' Muszkák és Svédek között tör-
ténik, a' kik egymással hartzolnak. — Továbbá hal-
lottuk, hogy a' *Dán* Nemzet az Oroszokért a' Své-
dek ellen ki-nyilatkozattatta magát, nem lévén semmi
oka arra, a' melly igazságtalan. — Ez olly vétek,
a' melly meg-nem bortsáttathatik, mert a' *Svédek* a'
Dánoknak leg-közelebb való szomszédik, és min-
dennek elejétől fogva egy örökös Törvény az, hogy
a' szomszédok egymást segittsék; következendökép-
pen mivel az Oroszok és Svédek közt háború tá-
madott, a' Dánok kötelesek voltak azzal, hogy a'
leg-közelebbik szomszédjok és nem az Oroszok mel-
lett áljanak, a' kik ugy-is hatalmasabbak a' Své-
deknél és Dánoknál, vagy akármelley éjszaki Nem-
zetnél. — És ha ugyan a' Dánok a' Svédeknek nem
akarták segitteni, leg-alább ellenek ne-állottanak vol-

na; hanem egyedül mint közben járók a' békeféségnek helyre állításán dolgoztanak volna. — Midőn a' Svédok erőtelenebb Keresztény nemzetet haddal megtámadtak, akkor a' Dánoknak, vagy más Keresztény Nemzeteknek ezek, pártját fogni kellett volna, és a' Svédokat, ha nékiek nem szerzett volna valaki okot a' hadakozásra, megbüntetni. Ezt az igazság hozza magával, és az egész Világnak Törvényei megkivánják. — Egy általjában nem tettik az nekünk, hogy a' Dánok ezt tselekedték, és nem hagyjuk helyben, és azt mondjuk, hogy a' Dánok ebben a' dologban lokat vétettek, és az igazságot mondjuk, jóllehet a' Dánok megbetsülnek bennünket és több ajándékot adnak nekünk, mint a' Svédok, és azonkívül esztendőnként egy summa pénzt ajándékoznak, a' mellyet a' Svédok nem tselekedzenek. Megkell mondani az igazságot; mért ki-fogja mondani más. — Ez Királyokat és Fejedelmeket illet, — — — — — mi pedig mind azoknak megmondjuk, a' kik pénzt adnak nekünk, mind azoknak a' kik semmit sem adnak. — És ha a' Dánok a' Svédok ellen, és ezek a' Dánok ellen hadakoznak, és az ő Kapli hajólaik a' széles Tengerre mennek, a' kik a' Közép-tengerre jönnek és Tangernél és Tetuannál ki-kötnek, ezeknek — számokra minden szükséges eleséget oda engedni fogunk, ha egész esztendőt által-is ott mulatnának, még puska-port, golyóbist 's több efféle hadi-készületeket-is, ha szükségek lészen reája, és minden hajókkal, a' mellyek a' mi ki-kötő helyünkbe *Magador*, *Saffy*, *Rebat* vagy *Larakebe* jönnek, mindenféle eleséget 6 hónapokra közleni fogunk, és a' kik *Tétuanba* vagy *Tangerbe* jönnek azoknak adunk minden idő meghatározása nélkül, ha esztendőig mulatnának-is a' Közép-tengeren. — Ezt tudtokra adjuk a' Svédoknak és minden egyéb Nemzeteknek, hogy értelekre legyen, és kentek az ő hazájokba küldeni fogják mennél előbb. — *Tukha* hónapnak 22-dikén 1202 esztendőben, a' melly a' Keresztényeknekél September-het 23-dika 1788.

Moldova. Jafsiból Nov. 22-dikén. Koránt se gondoltam volna, hogy Jafsi, Moldovának kies fő Városa a' Törököknek pusztító dühösségétől olly szűzen maradott légyen, a' mint mostonában találom. Azonkívül hogy Izokák-szerént a' mit lehetett el-prédáltak, a' Vároft jó állapotban hagyták. Minnekutánna Generálmajor Fábri a' nagyobb erőnek engedett volna és Jafsyból visszsa tért volna, a' Törökök mintegy 8 napok múlva Jafsiba bé-tértek, a' Tatár-Khán pedig két hét múlva. Melly nagyon neki boszszonkodtak légyen azért, hogy Ipsilánti Hertzeg olly könnyen el-fogatta magát, bizonyoságá az, hogy még azt a' házat-is fel-gyújtották, a' mellyben a' fogságba esett Hertzeg lakott vala; a' többi házoknak leg-kifsebb bántása nélkül. — Nov. 18-dikén vólt az az örömmek és vigságnak napja, a' mellyről mig Jafsi, Jafsi marad, és az Oroszoknak Moldovában való lakásokról hir lészén, a' lakólok gyönyörködve fognak emlékezni. De Linny Hertzeg az elébb nevezett napon akarván vigságot szerezni a' Jafsibélieknek, esivére mindenféle érkekkel bővölködő nagy vatsorát készített, Románzov Orosz fő-hadi Vezért és a' Bojérokat, vagy Oláh Nemeseket, feleségcikkkel edgyütt magához el-kérlette. Ki tudja mi akadályoztatta a' meg-öszült Vitézt; mert, jóllehet meg-ígérte el-jövetelét, tsak ugyan el-maradt. Annyival inkább vigadtanak az Orosz Tisztek és Bojér Afzszonyok. Híres Nedelkó Tzigány az ő musikás Társaival edgyütt a' Vendégeket szép musika szóval tántzra indította; még az utzákon-is tapsolva öröm kiáltással tántzoltanak a' lakólok. A' Hertzeg 400 aranyokat ösztogatott-el a' játékos asztalokra, és mindenik jádzó a' maga nyereségét magával el-vitte. — Jafsiban 2-ezer Oroszok vagynak szálva; melly örizet erre a' Népes Városra olly tsekély, hogy azt se tudjuk, vagyon-é itten katona vagy nints. Az Orosz Tisztek mulatságot eleget szereznek, pénzt bőven költenek, a' Traktéreknek jövedelmet okoznak, és egy szóval meg-elevenitik a' Vároft. — Románzovnak készítették

lakása a' Városban; az ő Serege mind eddig Táborban vagyon. De az Oroszoknak vagyon módjok abban, hogy a' Téli-hidegnek ellent állhassanak. Kitsiny kimentzések olly igen fűttetnek, hogy szinte meg-tűzefednek; mellyek olztán Sátorokba helyheztetnek. Generál *Elmpt* két hónapoktól fogva az ő hadi Seregétől távol Pétersburgban vagyon. A' Ize-gény Törökök örömeit a' kimentzések mellé bújnának; de az Orosz katonák a' hideghez szokván nem engedik őket, nevetvén a' Törököket a' kiknek gyenge testeken a' hideg olly könnyen erőt vészén. Most leg-közelebb egy követségben küldött Török közeltett az Orosz Táborhoz; de *Románzov* nem botsá-totta-bé, hanem a' Táborból ki-ment eleibe. A' Török kéri a' Vezért, hogy botsálsa-el őket Téli-lakás-ra, és a' fegyverkezést szüntesse meg egy ideig. A' Vezér felel: meg-lehet, de előbb fejet hajtunk egymásnak. Még a' Télen a' Törököknek sok bajok léfzen az Oroszokkal. A' Seregek mozgási arra tze-loznak, hogy a' Törökök két tűzells közzé szorittassanak.

Pesten. „Az ide hozott Török rabok még eddig itten a' Kaszármában múlatnak. Az Erd. Olvasók meg-botsátani fogják, hogy a' *Magyar Mercurius* ezekről szólván, talám kemény ítéletet tett felőlök; melly meg-edgyez külső vifeletekre nézve. Amabal vélekedésnek meg-tzáfolására, mellyel vagynak ezek-eránt mind azok a' kik ezen Nemzetet nem es-mérik, légyen szabad rólök egy két szót mondani. A' tsata piatzon mint kegyetlen ellenségek mások előtt rettenetesek ugyan; de a' békefséges társaságban mint szeléd, nyájas és beszédes emberek kedveltetik magokat másokkal. Szünet nélkül járnak az emberek látogatásokra; némellyek azért, hogy Törököt láthassanak, mások pedig hogy ezen Nemzetnek indulatit és természetit közelebről vizsgálhas-sák és meg-esmérhessék. — A' Basájok még *Észeken* betegségben holt-meg. Velek vagynak még két Török Papok, az ő nyelvek-szerint *Hodsek*. A' többi között meg-külömbözteti magát másoktól egy öreg Kapitány két fiatal szép természetű fiaival edgyütt, a' kiknek edgyike Aga vagy Hadnagy, a' másika Bar.

jaktár vagy Zászló-tartó. Ezeknek és a' Török Papoknak már volt is szerentséjek a' Kis Papoknál e-bédleni, a' hol magok szájok vallása -szerint nagy emberséggel fogattattak. Minnyájan meg-edgyeznek *Laudonnak* és a' Húzároknak ditséretében. Abban a' nagy ész, ezekben pedig az igaz vitéséget be-tszülik. A' kérdésre, ha vallyon reménylhetnek é a' Török rabságba esett katonáink olly könnyü sor-sot Hazájokban, a' millyenek vagyon nékiek itten? az öreg Kapitány ezt felelte: Szakállomra esküszöm, hogy, a' mi illeti a' Húzárokat és közönségeisen a' Magyarokat, semmi bajok, hanem inkább jó tar-tások leszén; másokról nem felelek. Tudjuk mi azt, hogy a' Magyarokkal egy eredetűek vagyunk. — Ugyan is egynéhány Húzárok el-fogattatván a' Tö-rököktől a' Bosnyai Basa eleibe vitetének, a' ki őket arra kéré, hogy mutatnák meg előtte hadi gyakor-lálaikat. Ezek kedvére járván ő kegyelmének, an-nyira meg-tettzett ezeknek gyors forgálaik, hogy meg ditsérvén őket me -ajándékozta.

Egy Jegyze. Mi rutabb a' részeg Papnál, és a' ré-szeg Afzlfzonynál? az első szüntelen nagy dologról disputál, a' második mindent meg-enged és tsinál! — Erdélyben Arannyos széken Kövenden meg-da-gaszt egy tekenyő tészttát egy afzlfzony, hogy keny-eret sütsön; de előre a' boros kantónak jól a' belső-fenekire tekintgetvén, el-felejtí a' Sütő-kementzébe bé-gyújtani. Mikorra a' dagasztást el-végzené, utól éri a' bor, 's le-fekzik. Egy kevés idő múlva azt lát-ja álmában, hogy már az ő tészttája meg-költ; azért tsak fel-ügrík hirtelen, és a' kenyerekre szaggatott tészttát bé-hányá az ágy alá, 's megint le-fekzik, mintha dolgát leg-jobban végzette volna. Ez alatt haza érkezik munkában lévő férje-is éhen, 's hát a' sültelen Gazdaszlfzony az ágyon, a' sültelen keny-erek pedig az ágy alatt hevernek. Ez az Arannyos széki Afzlfzonyok Oh-efztendei ajándéka.

A' mi E. Olvasóinknak, Levelez inknek és a' körüllet-tünk híven fáradozott Posta-méster Uraknak ezen esztendőben velünk közlött sziveleégeket tiszta szívvel közlönyük — és mig vilzsa szolgálsában módor találunk, magok parantsolja-nak — igaz szolgájokkal.

T U D Ó S Í T Á S.

Illendő betsülettel jelentetik minden Rendű, és Tisztelettű Magyar Haza-fiaknak egy újjonnan készült Magyar Munka ilyen Titulus alatt: **MÁRTIROK' OSZLOPA**, melyet az olyan Drága Személyeknek emlékezetekre, 's tiszteféségekre, kik az Úr Kristusért kint, és balált szenyvedtek, és a' Keresztyén Vallás' igazságát vérekkal meg-petsételték, a' Régi hiteles Irásoknak Maradványjiból öfzve rakott, és fel-emelt Sz. Gy.

Ez a' Titulus-is alkalmasint ki-mutattja ugyan, mit foglaljon magába ez a' Munka: szükség mindazáltal egy-két szóval nevezetesebben-is ki-jelenteni. Egy Bé-vezetés után, a' melly tudósít a' Mártirokról közönségesen: elő állítja ez, nevezet szerint, Sz. István első Mártirtól fogva, a' négy elsőbb Székulumbéli Mártiroknak Sz. Seregét, a' kik Konstantinus Első Keresztyén Tsászárig szenyvedtek; nem mind ugyan: mert azoknak nagy része tsak az Elet' Könyvében vagyon fel-írva; azokat sem mind, a' kiknek neveik az emberi könyvekben fel-jegyeztetve találtnak, hanem válogatva, és szemezve, a' kikiről bővebb, és hitelesebb jegyzések maradtak-fel, szám szerint, négy híján harmad-fél százból állókat.

Szükséges, és hafznos dolognak ítéltém én ebben munkálkodni, 's reménylem, hogy az érdemes Haza-fiak előtt sem lézzen kedvetlen ezen igyekezetem: avagy tsak azért-is, hogy a' Mártiroknak, az az, a' mi leg-kedvesebb, és emlékezetre leg-méltóbb szent embereinknek áldott emlékezetek nagyon el-enyészett közzüllink; úgy hogy ha hallottuk-is, hogy voltak Mártirok: de többnyire semmit sem, vagy igen keveset tudunk felőlök: holott azoknak viselt dolgaikban különös nagy erő vagyon a' Keresztyéni szívnek gyönyörködtetésére, büzdítására, biztatására, és erősítésére; hogy most egyéb hafznait el-hallgassam, mellyekről a' Bé-vezetésben bőven fogok szóllani.

Ne gyanakodjék pedig senki a' felől, hogy mesékből, költeményekből, vagy tsupa bizonytalanságokból fogna állani ez a' Könyv, melly tsak az együgyűségnek, és babonáságnak jádszottatására való lenne: én mindenkor valóságok között igyekeztem járni, és ha néha kéntelenítettém bizonytalanságokra-is ereszkedni, azt mindenütt ki-jelenttem, a' nyilván való költeményeket pedig tellyességgel meg-vetettem; egy szóval azon voltam, hogy a' meszfzebb látó, 's ítélethez tudó Böltsék előtt-is ezen Munkám tsömör ne légyen. E' végre semmit nem mondok hiteles táruk nélkül, kik a' Levelek alljain mindenütt fel-jegyeztetnek:

nek: a' hiteles tanúkon pedig értém azokat a' régi Irókat, a' kik az öt első száz éfztendőben éltek; azon innét egyet sem vettem-bé bizonyságúl, és ha meg-esett néhol, hogy azon innét való Irókból-is vettem valamit, tsak úgy említem azt, mint bizonytalanságot, vagy leg-felljebb, mint meg-eshetőséget, ha amaz öt első Székulumbéli Iróknál nyoma nem találhatik.

Ezen Munkát azért már, minekutánna tíres óráimon Isten' segedelme által nagy részént tökéletességre vittem: egyedül használni akaró indúlatból kívánom közönséges-sé-is tenni, és első áron az olvasni kívánóknak kezek-be adni. Melly hogy annál jobb móddal meg-eshessen, kérem az érdemes Haza-fiakat, a' kiknek ezen szándékom tudtokra, 's tetszésekre lejünd, hogy a' jövő Januárius' végéig ne terheltesenek az alabb illendő betsülettel ki-neveztetett érdemes Személyeknél jelentést tenni: hogy meg-tudhassuk, mennyire kellessék mintegy a' nyomtatta-tandó Exemplárok' számát határozni, és hová kellessék azokat mindjárt a' ki-nyomtatás után oszlatni. Nem kérek hát *Előre való fizetést*, hanem tsak *Előre való jelentést*, hogy kik kívánják magoknak azon *Mártirok' Oszlopát*, és fenki ne adjon addig egy pénzt-is, míg a' ki-nyomtatta-tott kéz munkát kezéhez nem vejéndi. Az árát még most különben meg nem határozhatom, hanem hogyha a' mint gondolom, 25 árkusnál többre nem terjed, úgy egy Exemplárnak az ára, a' magokat előre jelentőkre nézve nem léfzen több 36 xroknál: hogyha pedig többre terjed valamivel, ahozképest az ára-is többetske léfzen.

Azon érdemes jó Uraimat pedig, a' kikhez a' bé-jelentéseknek helyeit rendelni bátorkodtam, minden betsülettel kérem, hogyha különös levelemmel, a' mint il-lenék, érdemes Személyeket meg- nem kereshetem-is, és ha személybéli esméretségben mindnyájokkal nem vagyok-is: mindazáltal jó indúlatjokat velem közleni, ezen szándékomat többeknek - is, a' kiknek lehet, tudtok-ra adni, 's a' bé-jelentések számát a' jövő Februárius' végéig, ha különben nem lehet, Postán-is tudtomra adni, és e' képen jó igyekezetemet elő segélleni ne-terheltesenek; nem azért a' tsekélységért, melly az ilyen szolgálát jutalmául szokott adattatni, t. i. százért tíz, tízért egy, a' melly itt sem marad-el: hanem embe-ri szeretetből, Keresztyéni jó szívűségből, és a köz-jónak elő-mozdítására való hajlandóságból. En-is magamat minden ki-telhető tisztességes szolgálatokra kinek kinek szívfezen ajánlom. Debretzenben Octobernek 31. napján, 1788-dik Éfztendőben

Szikszai György Préd.

*Következnek azok az érdemes Személyek, kiknél
a' bé-jelentések' helyei léjznek.*

- Almásón : T. tud. Kenesei János Préd. Ur.
Békesen : T. tud. Letse András Préd. Ur.
Bétsben : N. és N. Szatsvay Sándor Ur.
Biharon : T. tud. Kolosváry Mihály Préd. Ur.
Böszörményben : T. tud. Vetsei Sámuel Préd. Ur.
Budán : T. N. és N. Szemere Ferentz Agens Ur.
Ó Budán : N. Kils Istváu Könyv-kötő Ur.
Csatárban : Tiszt. tudós Bartók Sámuel, Esperest Ur.
Debreczenben : Az Author és N. Imre János K.áros Ur.
Deretskén : T. tud. Kotsis István Prédikátor Ur.
Diószegen : T. tud. Fazekas István Préd. Ur.
Egerben : T. P. Szaicz Leo Magyar Concionátor Ur.
- - - N. Gyalogai Ignátz, Könyv-kötő Ur.
Enyeden : T. tud. Nemegyei Gergely Professor Ur.
Esztergomban : T. tud. Katona István, Préd Ur.
Sz. Fejérváron : T. tud. Benyák Bernárd, Prof. Ur.
- - - - N. Lang Agoston Könyv-kötő Ur.
Gyöngyösön : N. Schumann, Könyv-kötő Ur.
Győrben : T. tud. Sz. Nagy István, Préd. Ur.
Gyulán : T. tud. Nagy István, Préd. Ur.
Hadházon : T. tud. Fazekas János, Préd. Ur.
Halason : T. tud. Tormási János, Préd. Ur.
Harsányban : T. tud. Pólya János, Préd. Ur.
Hedra-helyen : T. tud. Elek Sámuel, Esperest Ur.
Kabán : T. tud. Túri Sámuel, Préd. Ur.
Kállóban, T. tud. Fazekas György, Préd. Ur.
Karantson : T. tud. Rátz Mihály, Préd. Ur.
Kardfzagon : T. tud. Tatai András, Préd. Ur.
Károlyban : T. tud. Ódor Mihály, Préd. Ur.
Kafsán : T. tud. Szábo Dávid, Prof. Ur.
- - - T. tud. Maklári János, Préd. Ur.
Ketskeméten : T. tud. Weresmarti Sámuel, Esperest Ur.
Kolosváron : T. tud. Verestői György Préd. Ur.
Komáromban : T. tud. Pétzeli József Préd. Ur.
Kotson : T. tud. Halász József Superintendus Ur.
Körösön : T. tud. Megygesi Pál Professor Ur.
Kun : Sz. Miklóson T. tud. Motsi János Préd. Ur.
Lepsényben : T. tud. Szikszai Sámuel Préd. Ur.
Losontzon : T. tud. Kármán József Préd. Ur.
Madaráson : T. tud. Kabai József Préd. Ur.
Makón : T. tud. Eisedi Miklós Préd. Ur.
Margitán : T. tud. Kállai Imre Préd. Ur.
Miskóltzon : T. tud. Komjáti Abrahám Professor Ur.
Nagy Bányán : T. tud. Sályi Mihály Préd. Ur.

Nagy Mádon : T. tud. Némethi Sámuel Préd. Ur.
 Nánáson : T. tud. Somi András Préd. Ur.
 Pápán : T. tud. Torkos Jakab Préd. Ur.
 - - - N. Sóldos János Könyv-Kötő Ur.
 Papiban : T. tud. Márton János Préd. Ur.
 Pesten : T. tud. Horányi Alexius Profesfor Ur.
 - - - N. Veingánd Könyv-áros Ur.
 Pétzelen : T. tud. Lukáts István Préd. Ur.
 Pirban : T. tud. Héczei Dániel Esperest Ur.
 Patakon : T. tud. Öri Filep Gábor Profesfor Ur.
 Posonyban : N. Wéber Simon Könyv-áros, és Tipogr. Ur.
 Püspökiben : T. tud. Szokolai István Préd. Ur.
 Rimafzombatban : T. tud. Szöke Ferentz Préd. Ur.
 Sikloson : T. tud. Karantsi János Esperest Ur.
 Somlyón : T. tud. Kováts Mihály Préd. Ur.
 Szalántán : T. tud. Ertsei Sámuel Préd. Ur.
 Szatmáron T. tud. Mártsa Móses Esperest Ur.
 - - - N. Farkas János Könyv-kötő Ur.
 Szegeden : A. T. P. Piáristák Collegiumában
 Székelhídon : T. tud. Gál András Préd. Ur.
 Szentesen : T. tud. Szent Miklósi Sámuel Préd. Ur.
 Sajó Szent Péteren : T. tud. Szabó János Préd. Ur.
 Szigeten : T. tud. Nánási Abrahám Esperest Ur.
 Szikszón : T. tud. Vétsei Sigmond Préd. Ur.
 Szoboszlén : T. tud. Szalai Gergely Préd. Ur.
 Szokolyban : T. tud. Kis Ferentz Esperest Ur.
 Tatán : T. tud. Szent Györgyi József Préd. Ur.
 Tokalyban : T. tud. Nádaskai András Préd. Ur.
 Túron : T. tud. Ertsei Dániel Préd. Ur.
 Túrkevíben : T. tud. Marjai Albert Préd. Ur.
 Tzegléden : T. tud. Motsi Mihály Préd. Ur.
 Maros-Vásárhelyen : A' Ref. Collegium érdemes Seniora.
 H. M. Vásárhelyen : T. tud. Füredi Sándor Préd. Ur.
 - - - N. Sári János Könyv-kötő Ur.
 Váradon : T. tud. Szaklányi 'Sigmond Préd. Ur.
 Váriban : T. tud. Kömlei József Préd. Ur.
 Veszprémben : T. tud. Horvát Sámuel Préd. Ur.
 Zilajon : T. tudós Katona Imre Prédikátor Ur.

